

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 Nunquid sacrosanctum Sacramentu[m] altaris sit vere sacrificium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Tertia
conclu.

līm obligabat suos subditos sicut nos no-
stra. Tertia cōclusio. Nihilominus solō na-
turali iure viuentes, quocunq; seculo fue-
runt futuriq; sunt, eodem semper astricti
sunt iure ad aliquod exhibendum sacrifi-
cium, quo secundum legitimam cogniti-
onem quā de vna primā causa habere te-
nentur, profiteantur se illi esse subiectos,
honoresq; diuinos debere: per cuius quidē
sacrificij potestatiōē in lege naturā ablu-
etur eis originalis macula. Conclusio est
manifesta: quoniam eo ipso quo quis no-
uerit vnum primum rerum parentem, in-
telligere debet illi esse subiectū, atq; ad eō,
non solūm mente, verum & corpore obli-
gari eum colere. Eo potissimum quod nun-
quam manum genus remedio destituit
ablendæ originalis culpæ: nisi mentis ca-
citas aliquibus mortalibus impedimento
fuerit ne illud deprehenderent. Quarta cō-
clusio, Sacrificia quæ ab intrinseco sic dicū-
tur, hoc est cuncta virtutum opera vniuer-
sitentur Deo offerre, vel actuali, quod
aiunt, vel virtuali relatione: nam tenetur
quisque proponere vniuersitæ primæ causæ
supremoq; rerum finī, declinando à
malo & sequendo bonum: ac subinde eisdē
officia cuncta offerre & obsequia sua, cui
vniuersa bona tenentur accepta referre. Hic
autem non est locus quo hæc debeant al-
terioribus principijs disputari: in hoc quip-
pe duntaxat, hic commemorata à nobis
sunt, vt literam D. Thom. per conclusiones
distribuites, viam sterneremus ad questio-
nem proximam quæ de peculiari est no-
stro sacrificio. Et per hæc ad argumen-
tum responderetur. Nam quatenus homi-
nes virtutum omnium officia in Deum re-
feruntur, Petrus Apostolus Christianos v-
niuersos appellauit sacerdotes, tamen illis
proprie nomen conuenit, qui proprie sa-
crificant: hoc est illas ceremonias in qui-
bus diuinus cultus consistit peragunt. Ar-
gumenta autem inuicem questionis id pro-
fus conuincunt, quod non singuli mor-
taliū proprie offerunt sacrificia, & ideo
co. nihil definitioni questionis presentis
obstant: nimirum quia id tantum consti-
tutum est, quod iure naturæ vnaquæque
res publica tenebatur per suos sacerdotes
quos huic muneri mancipare debet, Deo
Optimo Maximo genus aliquod offerre sa-
crificij.

Quarta
conclu.

Ad ar-
gumēta
facta.

QVÆSTIO II.

DE INEFFABILI SACRIFICIO
Altaris In Particulari.

ARTICVLVS I.

Vtrum sacrosanctum Sacramentum alta-
ris sit verè sacrificium.

QUoniam satis demonstratum sit sa-
crificiorum ritum ad religio-
nē iure naturæ pertinere, cō-
sequens fit vt ad ineffabilem
Christianorū hostiam delect-
damus. nimirum cum primis interrogas-
tes, sit ne aliquod peculiare sacrificiū Chri-
stiana familia, idēq; sacrosanctum alta-
ris sacramentum. Videtur enim Paulus hu-
iusmodi confessioni ad Hebrosos re. referre
geri: vbi conferens Christū supremum sa-
cerdotem nostrum cum antiquis, qui hoc
starum multitudinem quotidie frequen-
tabant, ait, Hic autem scilicet Christus, vni-
pro peccatis offerens hostiam in sempiternū
num sedet in dextera Dei. Et de vestigio ne-
rum: Vna enim oblatione consummatur
æternum sanctificatos. Ac subinde rursum
voluntariè peccatis nobis post acceptam
notitiam veritatis iam nō relinquunt pro
peccatis hostia quibus vtiq; assensu con-
testari videtur vnicam fuisse veram victi-
mam quā Christus in cruce obtulit: at-
que adeo altaris sacramentum non esse sa-
crificium. Alioqui non vna, sed quam plu-
rime existerent hostiæ, quæ peccatis nobis
essent à Christo relicta. Ad de secundo
quod cum hæc altaris ceremonia nihil
illud sit quā memoria illius Christi passio-
nis, vt illud eius commemorat: ad dandum
Hæc in memoriam facietis, non modo
vbius vide ur vocis verum & t. meritis
audacia, appellare illud sacrificium, me-
moria siquidem rei non est noua res, sed
an. iquæ representatio. Etenim dū memo-
riam Natiuitatis aut resurrectionis festi-
ue celebramus, non vtiq; consideramus illud
Christū nasci aut resurgere. Quare neque
dum in altari eum offerimus, ipsum tunc
singere licet crucifigi aut mori, sed in me-
moriā reducimus quæ ad modum se ip-
se ob-

SOTO
de iure
Legibus
DIE
13

Arg. 3. se obtulit. Ad hæc tertio: Christus non
 ergo nostrum sacramentum, non est sacrifici-
 Aug. 4. cium, sed sacrificij memoria. Præterea, Au-
 gust. libro decimo de Ciuitate Dei, cap. vi-
 gesimo, lib. quarto de Trinitate: In immo-
 latione, inquit, Christi idem est sacerdos
 offerens, & ipsa oblatio; quod in missa nõ
 vñ fit. In contrarium est solennis eccle-
 siæ confessio in venerando canone, qui
 omni est antiquior memoria. Nam ante
 venerabilis sacramenti consecrationem
 perhibet sancta ecclesia offerre, sed diuine
 maiestati, sancta sacrificia illibata; ac sub-
 inde post consecrationem proelatur se
 eidem diuinitati offerre hostiam puram,
 hostiam sanctam, hostiam immaculatam,
 panem sanctum vitæ æternæ, & calicem
 salutis æternæ. *1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*
 Sacrosanctum sacramentum altaris ad e-
 est religio nostra, ac fidei confessione
 perspicuum, esse sacrificium, vt nisi in dia-
 bolo diuinitus permissa, tanta esset po-
 estas homines dementandi, nullus posset
 Christianorum eatenus desipere, vt id vn-
 quam inficias iret. Attamen ille Evicleff
 Anglus, fatanica furia correptus, cum om-
 nes ritus ac sacramenta Ecclesiastica è me-
 dio tollere petenderet, & hoc etiam diui-
 na maiestate plenum demoliri conatus est
 & quatenus sacramentum est, & quatenus
 sacrificium. de quo articulo venerabilis
 Vvaldensis contra ipsum egregiè disputa-
 uit, libr. secundo de sacramentis, ac de hoc
 peculiari puncto an sit sacrificium, cap. 31.
 & 32. Post vero Lutherus, qui in omnia
 eius verba diabolice iurauit, idem sacramen-
 tum negat esse sacrificium; de qua ideo re-
 virulentum edidit libellum, cui titulum
 fecit, de abroganda Missa priuata, vbi post
 quam in anibus rationibus, quas nos mo-
 do retulimus visis sibi est rem demonstrat-
 se, amarulentis nos scommatibus proscin-
 dit: dicens, quod qui sacramentum alta-
 ris sacrificium vocamus idololatra impie-
 tate commaculamur, immo eodem verbo
 ait nos negare Christum semel tantum fuisse
 mortuum. Nam suam, inquit, mortem
 vnicum esse voluit sacrificium, infert ergo
 subinde nullum esse peculiare sacrificium
 in Ecclesia Christi, sed cuncta Christiana
 opera, nempe elemosinas, orationes, at-
 que oblationes; & reliquarum virtutum
 officia esse nostra sacrificia, & quoniam sa-

cerdos ab immolando sacrificio dicitur, ea
 dem ratione totam ecclesiasticam Hiear-
 chiam subuertit, negans distinctos esse
 gradus episcoporum, sacerdotum; & lai-
 corum; sed quotquot Christiani sunt ait
 esse sacerdotes, iuxta illud primæ Petr. 2.
 Vos autem genus electum, regale sacerdo-
 tium, gens sancta, &cet. Ob idque vn-
 quemque suum offerre sacrificium, sacra-
 mentaque ministrare posse eam altaris.
 Contra hanc autem absurdissimam hære-
 sim, non duæ dicam constituantur modo
 conclusiones, sed ostenduntur legitime ab
 Ecclesia constituta. Prior: Adorandum al-
 taris sacramentum non solum vt cætera
 sacramenta est, verum proculdubio victi-
 ma & sacrificium: idemq. Christiculis vni-
 cum. Probatur conclusio primum omni
 naturali iure. Nulla. n. vnquam fuit, vt qu-
 ne proxima dicebamus mortalium resp-
 publica, quæ secundum existimationem, quam
 vel Dei vel deorum haberet, non peculia-
 ria sacrificia institueret, vt illo potissimum ri-
 tu ab alia republica dignosceret. Qu-
 propter alia erant Atheniensibus sacrificia,
 alia vero Lacedæmonijs, atq. alia Roma-
 nis: Adeo vt illis quarto confessum vbi-
 que semper fuerit, constare rem publicam, s. sa-
 crificio sacerdotio, legibus & gubernato-
 re. Cum ergo nos per Dei gratiam tam al-
 ta insigniti simus veri Dei cognitione, nõ
 modo impium, verum & barbarum est pro-
 sum ambigere, quin peculiare sit nobis sa-
 crificium in quo nostra religio consistat.
 Quod nisi hoc altaris cõfiteamur, nullum
 inter Christianos sit reliquum quod pro-
 priam habeat rationem sacrificij. Enimue-
 ro oblationes alig, nempe decimæ & primi-
 tiuæ, & in summa reliqua opera virtutum,
 vt quone procedenti dicebamus non sunt
 secundum propriam speciem sacrificia, sed rela-
 tione extrinseca, quia per virtutem religio-
 nis in honorẽ Dei referantur. Sacrificiũ ve-
 ro quo proprie in signũ subiectionis Deũ
 colamus si hoc altaris sustuleris, nullum sit
 reliquum. Mox ex lege Moyli secundum sumi-
 tur argumentum: iubebat enim lex illa nu-
 merosissimam sacrificiorum, hostiarumq;
 oblationem, quibus tum suam subiectionem
 erga Deum cõmendabat, tum etiã nostrã
 præfigurabat legem. Ergo nisi legem illã
 nostrã velis dignitate præferre necesse est
 Euangeliũ professis peculiare esse sacrifici-
 um: quod ut idẽdem reputamus, præter
 illud

Prima
conclus.

Prima
oblatio.

Secunda
ratio.

Euasio
Lutheri

illud altaris nullum est propriè. At vero
respondet Lutherus hæc omnia probare ali
quod esse sacrificium Euangelium, hoc ta
men inquit, non fuit nisi illud quod Chri
stus in ara crucis semel obtulit. At tamen
responsio hæc minimè rationibus nostris
satisfacit. Enim uero sacrificium quod reli
gioni peculiare est tandiu durare debet,
quandiu religio perstat: illud autem Chri
sti in propria specie non iteratur. Nam ut
ait Paulus, Christus semel mortuus est, si
quidem resurgens ex mortuis, iam nõ mo
rietur, mors illi ultra non dominabitur: ne
cessarium ergo fuit sacrificium institui, quod
religio Christiana quotidie Deo suo offerret,
tum pro alijs ab eo receptis beneficijs,
tum præcipue pro illo redemptionis insi
gni. Alioqui ut dicebamus inferior obscu
riorque hæc parte esset lex nostra non mo
do quam vetus, verum & quam lex natu
ræ.

Tertia
ratio.

Tertium subinde argumentum est
quod Christus, uti tum Pfaltes propheta
uit, tum Paulus interpretatus est, fuit sacer
dos secundum ordinem Melchisedech, qui
obtulit panem & vinum. Cum ergo in cru
ce non has corporum species, sed suum pro
prium corpus moriens immolauerit, docu
mentum est maximum, hoc quod nos qui
sua membra sumus, sub eisdem speciebus
quotidie offerimus legitimum esse nostrum
sacrificium. Quare seipsum, panem de celo
descendentem nuncupauit, atqui ceu
huius præfigium præter Agnum paschale
quem secundum legis mandatum Exod.
12. antiqui patres semel quotannis in figu
ram Christi passionis immolabant, iubebatur,
& Numeri 28. offerri quo idie in tem
plo duo agniculi immaculati in holocau
stum; nempe ut doceremur, non modo quod
Christus obtulit, sed & quod nos quotidie
offerimus legitimum esse sacrificium. Quarto
loco arguitur, quicumque ut paulo ante
dicemus, peculiare aliquod ac nostræ reli
gioni proprium reuerit esse sacrificium
debet perinde & peculiarem sacerdotum
ordinem ac pontificum, ut Lutherus fecit
prorsum denegare, quo utique sublato spe
ciosissimus ecclesiæ decor & pulchritudo
cõfunditur ac perturbatur, quod quam sit
Christi prouidentia indecens, nullus est
vel mente captus, qui non plane videat,
Cui enim, ut Dignus ille vetustissimus Dio
nyf. in lib. de Cœlesti Hierarchia testatur
triumphantium cœtus angelorum Hierar.

Quarta
ratio.

Dionys.

chijs pulcherrimè disponatur, cui quæ
sancta militantium Ecclesia quæ proprie
co testimonio ut regina Christo a decem
assider, circum amicta varietate non famili
ordinum dispositione, functionumque di
seretione, ut idem ipse Dionys. in lib. eccle
siasticæ Hierarchiæ optime collegit, nõ sit
distincta? Augetur & huius rationis rati
o exemplo ciuili reipublice, quæ cum disti
ctis magistratibus usque ad regem adora
dat testimonio est, quod nisi ecclesia sic esset
disposita prouidentiam eius non resisteret
qui illam instituit; Quin verò cum Deo
orbem ipsum tam multitudine cœlorum, celo
mentorumque ac rerum varietate consti
tute voluerit, cur eadem simili pulchritudi
ne suam orbasset Ecclesiam? Adde, quod &
lex vetus Euangelij umbra distinctis ordi
nibus sacerdotum, ac Leuitarum quibus
Summus præsedebat Põifex diuinus est
instituta. Vmbra illo decore honestatur,
cur & veritatem ipsam promissa constan
tione dehonestasset? In summa etiam ge
neribus suæ religionis peculiare sacerdotum,
quare non in nostra quæ sola legitima est
difficentur isti peculiarem existeret gradum
ordinemque sacerdotum? Accedit enim
& Pauli analogia prima ad Corin. 12. ubi
declarat quemadmodum & humanum cor
pus, sic & Ecclesiam varijs membris compo
siti. Vnde ad Ephes. 4. dedit quodam
quidem Apostolos, quosdam autem pro
phetas, alios verò Euangelistas, alios autem
pastores & doctores ad confirmationem
sanctorum in opus ministerij, in edificationem
nemi corporis Christi. Igitur cum patrum
constet singularem esse in ecclesia sacerdo
tum ordinem, sit, ut & peculiare quoque sit
sacrificium, quod eorum est munus. Colli
gamus ergo, quod ut Christiani omnes ge
nerali nomine sacerdotes ob id dicuntur
secundum Petrum Apostolum, quod offi
cia virtutum quæ extrinsecus communi
que nomine dicuntur sacrificia offerunt,
sic per antonomasiam ex proprio munere
illi dicuntur sacerdotes, qui singulare pro
priumque immolant sacrificium. His præte
rea rationibus accedunt sacrosanctæ Eccle
siæ decreta nempe antiquissimi in primis
Nicensi Concilij, ut habetur distin. 93. cap.
peruenit, cuius verba sunt. Hoc oque regu
la, neque cõsuetudo tradidit ut hi qui con
ferendi sacrificium non habent potestatem,
his qui offerunt corpus Christi potestatem
Et

SOTO
de iure
Legibus
DIII
13

Innocentius tertius in Conci Lateranenfi
videtur sum. Trin & si. cat. c. firmiter habe
tur. Vna, inquit, est fidelium vniuersalis
ecclesia, extra quam nullus omnino salua
tur: in qua idem ipse sacerdos est & sacri
ficium Iesus Christus. Et ne putes ad mor
tem eius tantum allusionem fieri subdi
tur: Cuius corpus & sanguis in sacramen
to altaris sub speciebus panis & vini vera
citer continentur. Quasi dicat: Quod ipse
semel sub carnis forma immolauit sacri
ficium, nos quotidie sub speciebus panis &
vini offerimus.

Ad primū arg.
Ad primū igitur argumentum ex Pau
lo ad Hebreos 10. desumptum, respondet.
Apostolum illic sermonem proferre habe
re de hostia quam Christus in ara crucis
videlicet proprium corpus, idemque sub spe
cie carnis moriens obtulit. Quae quidem
vnicū fuit, eademque infinito modo sufficiens
ad delictorū omnium remissionem. Qua
ratione iterari neque debet neque potest. Ea
dem tamen veritate nihil obstante, & hoc
quod quotidie offerimus vere est sacri
ficium, quatenus à Christo, eeu eiusdem sa
crificij memoria institutum est. Vnde
Ambrosius super eodem loco, semel obla
ta est hostia ad salutem sempiternam po
tēs. Quid ergo nos nōne per singulos dies
offerimus? Sed ad recordationem moris
eius & vna est hostia, non multa? Quomo
do est vna non multa? quia semel oblatu
s est Christus, hoc autem sacrificium exem
plum est illius id ipsum semper id ipsum pro
inde hoc idem est sacrificium. Sicut id quod
vbiq; offertur vnum est corpus, & non mul
ta corpora. Ecce quomodo sacramētū ve
re sacrificiū est: atq; idem quod Christus
obtulit, sed hinc emergit vis secundi argu
menti. Sacramentum hoc nihil aliud ha
bet vt sit sacrificium, nisi quod est illius cō
memoratio, memoria autē nō est vera res,
alias memoria natiuitatis esset natiuitas.
Quod si dicas, vt ait ad Simplex Augu
stus. consueuissē imagines, nominibus ip
sorum rerum appellari: quod D. Thom. 3.
parte. q. 88. artic. 1. ad hoc propositum ci
tauit, parū profectō ad rem confert: tum
quod imagines appellatī nominibus re
rum non est esse res ipsas, & tamen nos
profitemur sacramētū nostrum esse verū
sacrificium: tum etiam quod eadem ratio
ne in victimis quoque antiquae legis po
test ceteri Christus sub figura immola

Ambr.
Auguſt.

Auguſt.

tus, iuxta illud Apocaly 13. Quorum no
mina non sunt scripta in libro vitae agni,
qui occisus est ab origine mundi Si autem
dicas nostram oblationem ob id ceteri
sacrificium quod per eandē efficitur par
ticeps passionis Christi, vt ibidem S. Tho
mas subiungit, neque hoc porro satisfacere
videtur: nam quodcūq; sacramētum eun
dē habet effectum. Videntur ergo haereticī
Lutherani non exiguam occasionem na
sti negandi sacramentum nostrum verē
esse sacrificium, asserēdi quod solum esse signū
commemoratiuum illius passionis inlar
Comicae representationis. Respondetur
nihilominus redicem huius intelligentiae
esse hanc ecclesiae veridicam confessionē,
quod corpus sanguisque Christi realiter
sub his speciebus panis & vini contineri
eandēque Christus in cena cōsecraſſe, hac
enim negata veritate catholica, palam fit
consequens mysterium altaris non esse sa
crificium, sed nudum memoriale signum.
Quare Lutherani ex priori posterius col
legerunt: catholica verō confessione sup
posita, res fit protinus liquida. Est. n. idem
Eucharistiae sacramentum ob id victima
& sacrificium quod idem realiter corpus
eundemque sanguinem quae Christus in
cruce obtulit nos perinde offerimus qua
re nulla est similitudo cum festo Natiuita
tis aut Resurrectionis: illic enim non habe
mus Christum praesentem qui tunc natus
aut resurgens offeratur. Nec verō sacrum
hoc facientes profitemur tunc mori: falsa
enim esset tunc nostra professio: sed tamē
quia corpus ipsum eius fixum & sanguine
fufum in memoriam passionis offerimus
verē & proprie absque vilo figmento sacri
ficamus. Atqui ex his colligitur tertij argu
menti solutio. Distinguiamus enim Chri
stum non se obtulisse sub speciebus panis
& vini. In ligno enim crucis verum est,
sed tamen in cena dum nostrum sacri
ficium instituit, sese vt nos modō ipsum ob
tulit. Ad verum autem Augu. q. in Chri
sti immolatione idem est sacerdos & sacri
ficium, respondetur quod quia sacerdos
nomine Christi sacrificium libat, eiusque
vice fungitur, quamuis non tam proprie
quā dum Christus se obtulit: tamen ne
que ineptē in nostra immolatione conce
ditur idem esse sacerdotem & sacrificium.

D. Tho.

Ad secū
dū arg.

omni

omni

Ad ter
tiū arg.

omni

ARTI-